

§ 197

Dnr 2020/277

Remiss av Havs- och vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har vänt sig till Simrishamns kommun för synpunkter gällande Havs- och Vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Remissvaret ska vara miljödepartementet tillhanda senast 3 november 2020. Havs- och vattenmyndigheten har samverkat med fiskerinäringen och andra berörda myndigheter och aktörer för att lämna förslag på hur engångsplastdirektivet kan genomföras i Sverige gällande kraven på fiskeredskap som innehåller plast. Ett av huvudsyftena med regeringsuppdraget är att utveckla en ambitiös svensk lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2020-10-08

Tjänsteyttrande; Yttrande över remiss om HaV:s förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet (Dnr M2020-01102/R)

Havs och Vattenmyndigheten - Kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Redovisning av regeringsuppdrag, 2020/277

Remissinstanser - Remiss av Havs- och vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet, 2020/277

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

- Översända yttrandet till Miljödepartementet

Beslutet expedieras till:

Utvecklingsenheten

m.remissvar@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

anna.cedrum@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

malin.johansson@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

Sofie Bredahl
Utvecklingschef

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss om HaV:s förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet (Dnr M2020-01102/R)

Hid nr:

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har vänt sig till Simrishamns kommun för synpunkter gällande Havs- och Vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Remissvaret ska vara miljödepartementet tillhanda senast 3 november 2020. Havs- och vattenmyndigheten har samverkat med fiskerinäringen och andra berörda myndigheter och aktörer för att lämna förslag på hur engångsplastdirektivet kan genomföras i Sverige gällande kraven på fiskeredskap som innehåller plast. Ett av huvudsyftena med regeringsuppdraget är att utveckla en ambitiös svensk lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2020-10-08

Tjänsteyttrande; Yttrande över remiss om HaV:s förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet (Dnr M2020-01102/R)

Havs och Vattenmyndigheten - Kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet.

Redovisning av regeringsuppdrag, 2020/277

Remissinstanser - Remiss av Havs- och vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet, 2020/277

Beslutsförslag

Föreslå kommunfullmäktige besluta

- Översända yttrandet till Miljödepartementet

Kommunledningskontoret

Diana Olsson
Kommundirektör

Sofie Bredahl
Utvecklingschef

Beslutet expedieras till:

Utvecklingsenheten

m.remissvar@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

anna.cedrum@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

malin.johansson@regeringskansliet.se Ange diarienummer M2020/01102/R och remissinstansens namn i ämnes-raden på e-postmeddelandet.

Här skrivs ev. besvärshänvisning som återges automatiskt i protokollet

Tjänsteutlåtande

Datum Dnr
2020-10-07

Kontaktperson:
Vesa Tschernij
Simrishamns kommun
Marint centrum
vesa.tschernij@simrishamn.se
Tel. 0414-819166

Miljödepartementet
Rättssekretariatet och kemikalieenheten

Yttrande över remiss om HaV:s förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet (Dnr M2020-01102/R)

Bakgrund

Miljödepartementet har vänt sig till Simrishamns kommun för synpunkter gällande Havs- och Vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Remissvaret ska vara miljödepartementet tillhanda senast 3 november 2020. Havs- och vattenmyndigheten har samverkat med fiskerinäringen och andra berörda myndigheter och aktörer för att lämna förslag på hur engångsplastdirektivet kan genomföras i Sverige gällande kraven på fiskeredskap som innehåller plast. Ett av huvudsyftena med regeringsuppdraget är att utveckla en ambitiös svensk lagstiftning.

Simrishamns kommun tack vare den spetskompetensen som finns på Marint centrum (MC) vad gäller problematiken kring förlorade och uttjänta fiskeredskap, har valt att yttra sig gällande HaV:s förslag med utgångspunkt i dagens kunskapsläge samt kommande utmaningar som kan förväntas inverka på genomförandet av EU:s engångsplastdirektiv. Kommunen och MC arbetar i nära samarbete med det lokala fisket med syfte att stärka och utveckla den lokala fiskerinäringen. Därför har MC/Simrishamns kommun i sitt remissvar vägt in särskilda teknisk-strategiska aspekter gällande utövandet av yrkesfiske samt till en vis del fritidsfiske i framtiden. Vi vill även framföra synpunkter gällande insamling av passivt fångade och/eller uttjänta fiskeredskap.

När gäller lagen? Synpunkter gällande problemet med gränsdragningar

Med utgångspunkt i ett utav regeringsuppdragets nämnda huvudsyften *att utveckla en ambitiös svensk lagstiftning* vill Simrishamn framföra att redan idag anses regelverket gällande yrkesfiskets utövande betungande eller t o m övermäktigt. Att ytterligare öka regelverket med en lagstiftning som på ett eller annat sätt kan i varje fall till en början riskerar bli otydlig, är knappast ett gynnsamt sätt att implementera producentansvar gällande fiskeredskap. Otydlighet i olika gränsdragningar kommer att leda till svårigheter med att kontrollera efterlevnaden, med stor risk för en urvattnad

lagstiftning. Vi kommer inte gå in på alla skäl som kan bidra till otydlighet. I stället väljer vi lyfta några tydliga exempel på frågeställningar som sannolikt innebär betydande utmaningar vad gäller gränsdragning. Simrishamn vill påminna att ju mer rigorös lag, desto bättre kontroll krävs. Fungerande kontroll i sin tur kräver tydlig gränsdragning. Något som redan idag kan ifrågasättas inom fisket!

Fiskeredskap som innehåller plast. I o m HaV:s förslag att inkludera både fritids- och yrkesfiskets utövare i den nya lagen, påpekar Simrishamn att begreppet fiskeredskap blir väldigt brett och godtyckligt. Ett fiskeredskap som innehåller plast kan vara alltifrån en stor silltrål till en vobbler (drag som används med kastspö). Båda dessa kan innehålla delar tillverkad av plast eller alternativt är tillverkade helt i plast. Skall t ex båda dessa fiskeredskap omfattas av den nya lagen?

Märkning av fiskeredskap framförs i förslaget som en utav de grundläggande förutsättningarna för en lyckad implementering av den nya lagen och producentansvaret. Trots att behovet av en internationellt standardiserad märkning av fiskeredskap lyfts fram av en bred rad av aktörer allt ifrån FAO (redan på 1960-talet) fram till EU:s kontrollförordning 2012, finns inget fungerande märkningssystem som skulle innefatta alla fiskeredskap. Att ett standardiserat märkningssystem för alla fiskeredskap som förs in på marknaden skulle nu på kort tid bli verklighet, låter särskilt i dagsläget högt osannolikt. I förra exemplet nämndes två fiskeredskap som kan innehålla plast; 100 m lång silltrål och en 5 cm lång vobbler. Skall samma standardiserad märkning gälla båda dessa fiskeredskap?

Dagens mångfald av producenter. Framför allt den ökande näthandeln kommer förmodligen bli en stor utmaning. Särskilt gällande den numerärt största användargruppen av fiskeredskap, fritids- och sportfiskarna, som kommer sannolikt att premiera näthandel inför traditionell handel. Om man kombinerar de två första frågeställningar vi lyfter med frågan vem är producent och i vilket land finns producenten, kan man lätt ana utmaningens omfattning.

HaV har gjort viktiga och motiverade avvägningar

Simrishamns kommun välkomnar de strategiskt mycket motiverade avgränsningarna som HaV gjort i sitt förslag. Vi ser följande gränsdragningar särskilt betydelsefulla.

Utesluta det s.k. historiska dimensionen av problemet med förlorade eller uttjänta fiskeredskap från lagförslaget. Det är både klokt ur implementeringssynpunkt samt etisk-moraliskt korrekt att inte sträcka producentansvaret till att omfatta fiskeredskap som funnits i omlopp tidigare. Det är tydligt att yrkesfiskesektorn genomgår just nu en kraftig omställning till en mer ekologiskt inriktad verksamhet samtidigt som fiskeflottan är mitt i en stor strukturomvandling. Tack vare båda dessa pågående förändringar kommer problemet förknippat särskilt med förlorade fiskeredskap (s.k. spökfiske) minska betydligt i framtiden. I vissa delar av Sverige som t ex Östersjön och särskilt i Södra Östersjön är en dramatisk minskning redan ett faktum.

Uteslutning av fiskeredskap som tillverkats av fiskarna själva. Antalet fiskeredskap som är i omlopp och som producerats av yrkesfiskarna själva, är redan idag en fraktion av t. ex alla fiskenät som används i Sverige. Antalet egentillverkade nät kommer inte heller öka. I fall den nedgående utvecklingen inom kustfisket vänder, är det mest sannolikt att morgondagens fiskare köper färdiga nät och satsat arbetstiden till förädling eller försäljning av fångsten.

Det är viktigt att inse de praktiska utmaningarna som finns i införandet av producentansvaret kopplat till engångsplastdirektivet på fiskeredskap. Skillnaden är mångfasetterad t ex när man jämför producentansvaret i frågan om sugrör, plastmuggar och plastpåsar. Det gäller alltifrån branschernas organisationsstruktur till inställning till införda regelverk. En allt för aggressiv implementering av lagen riskerar leda till en situation med för stor otydlighet, vilket riskerar leda till skepsis såväl för implementering, tillsyn som framförallt kontroll. Detta i sin tur kan försämra möjligheten att på långsikt införa producentansvaren.

Synpunkter kring insamling av uttjänta fiskeredskap

Frågan om *ansvaret att tillhanda hålla ändamålsenliga möjligheter för insamling av passivt fångade förlorade fiskeredskap*, har hittills ingått i kommunernas ansvar att erbjuda detta kostnadsfritt i sina hamnar. Simrishamn har haft en container avsedd för insamling av uttjänta fiskeredskap i två år. Insamlingen av uttjänta fiskeredskap har fungerat relativt bra bortsett typiska barnsjukdomar. Pga. att en dramatiskt minskad fiskeflotta samt kraftigt minskat fiske, förväntas inte insamling av vare sig passivt fångade eller uttjänta fiskeredskap bli en stor kostnad i framtiden.

Däremot mot bakgrunden att i vissa projekt som Marint centrum drivit där man letat förlorade fiskeredskap närmare land, har man funnit att generellt hälften av återfunna nät kommer från fritids- eller husbehovsfisket. Fritidsfisket är både mycket utbrett och utspritt och bedrivs både kustnära, i skärgårdar samt insjöar. När det gäller ansvars- och tillsynsfrågan samt tillhandahållandet av en systematiserad insamling av fiskeredskap från dessa aktörer samt att dessa återvinns, ser Simrishamn betydligt större utmaningar i framtiden. Ökad kunskapsspridning och medvetandegörande är nödvändigt.

Simrishamns kommun positiv till lagen men efterlyser en stegvis implementering

Simrishamns kommun ser implementering av den nya lagen som ett viktigt steg mot en hållbar långsiktig lösning vad gäller hantering av fiskeredskap som en del av plastavfall. Men pga. ovan framförda utmaningar riskerar en allt för snabb implementering leda till praktiska problem hos så väl en väldigt heterogen användargrupp, tillsynsmyndigheter men även återvinningsaktörer. Återkommande oklarheter och tolkningssvårigheter kan i värsta fall skapa ett motstånd och försvåra på långsikt införandet av producentansvaret på fiskeredskap.

Den alltjämt växande systematiserade och sammanhängande kunskap om så väl insamling av uttjänta fiskeredskap som spökfiskeproblematik är förhållandevis ny. Dessutom visar denna nya kunskapsplattform tydligt att vi kan vänta oss en

mångfasetterad problembild främst pga. väldigt varierande omständigheter längs med den långa svenska kusten och varierande sötvattensmiljöer. Idag är helhetsbilden över problemet med fiskeredskap i omlopp fortfarande bristfällig. Vi behöver både mer kunskap om problemet men även mer erfarenheter av hur olika lösningar i cirkulär ekonomi fungerar.

Simrishamns kommun ser därför en stegvis implementering av producentansvaret som en rekommenderad väg framåt. Man bör ta fram en strategi där införandet påbörjas bland de aktörer som visar största beredskap och har därmed förutsättningar att lyckas följa lagen. Därefter med ökande erfarenhet och kunskap, utökar man implementeringen steg för steg att innefatta andra berörda aktörer. Ett tänkbart sätt att definiera potentiella användargrupper där man inleder implementeringen är att jämföra mängden nyköpta fiskeredskap som förs in på marknaden.

Slutligen vad gäller den historiskt största användargruppen, kustfiskare, som principiellt berörs av den nya lagen, är situationen oviss vad gäller framtiden. Detta fiske har minskat kraftigt på senare tid. En utveckling som verkar fortsätta. I en enkätundersökning som Göteborgs universitet gjorde, meddelade 65% av yrkesfiskarna att de endera har slutat fiska eller planerar sluta fiska. Flesta av dessa fiskare är småskaliga kustfiskare vars huvudsakliga fiskeredskap varit nät. En stegvis implementering skulle ge en möjlighet att rikta lagen mer ändamålsenligt när väl utvecklingen inom kust- och det lokala fisket har stabiliserats.

Simrishamns 2020-10-

Jeanette Ovesson
Ordförande Kommunstyrelsen
Simrishamns kommun

Pia Ingvarsson
Andre vice ordförande Kommunstyrelsen
Simrishamns kommun